ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI — SAYI : 169

DEDE KORKUT KİTABI

I

GİRİŞ — METİN — FAKSİMİLE

Dr. MUHARREM ERGİN

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Türk Dili Asistanı

2. Baskı

TÜRK TARİH KURUMU BASIM EVİ — ANKARA
1989

İÇİNDEKİLER

	Sahife
DÜZELTMELER	I—VI
ÖN SÖZ	VII—XI
GİRİŞ	
1 – 70	
DEDE KORKUT'UN ADI	1— 3
DEDE KORKUT KİTABININ İÇİNDEKİLER	3—23
(*Mukaddime*)	3— 4
1. *Dirse Han oğlu Buğaç Han destanı*	4— 6
2. *Salur Kazan'ın evinin yağmalanması destanı*	6— 7
3. *Kam Püre oğlu Bamsı Beyrek destanı*	7—10
4. *Kazan Bey'in oğlu Uruz Bey'in esir düştüğü destan*	10—11
5. *Duha Koca oğlu Delü Dumrul destanı*	11—13
6. *Kañlı Koca oğlu Kan Turalı destanı*	13—14
7. *Kazılık Koca oğlu Yigenek destanı*	14—15
8. *Basat'ın Depegöz'ü öldürdüğü destan*	15—17
9. *Begil oğlu Emren'in destanı*	17—18
10. *Uşun Koca oğlu Segrek'in destanı*	18—20
11. *Salur Kazan'ı oğlu Uruz'un tutsaklıktan çıkardığı destan*	20—21
12. *İç Oğuza Taş Oğuz âsi olup Beyrek'in öldüğü destan*	21—22
DEDE KORKUT HİKÂYELERİNİN NİTELİĞİ	23—33
DEDE KORKUT HİKÂYELERİNİN SAYISI	33—34
TARİHÎ KAYNAKLARDA DEDE KORKUT	34—47
KORKUT İSMİNİN YAYILDIĞI ALAN VE BUGÜN YAŞAYAN DEDE KORKUT HİKÂYELERİ	47—51
DEDE KORKUT'UN COĞRAFYASI	51—54
DEDE KORKUT HİKÂYELERİNİN TEŞEKKÜL VE TESBİT TARİHİ	54—56
DEDE KORKUT KİTABI ÜZERİNDEKİ ÇALIŞMALAR	56—64
NÜSHALARIN KARŞILAŞTIRILMASI	64—70

METİN

73 – 251

	Sahife
(MUKADDİME)	73— 77
DİRSE ḪAN OĞLI BUĞAÇ ḪAN BOYI	77— 95
SALUR ḲAZANUÑ İVİ YAĞMALANDUĞI BOY	95—115
ḲAM PÜRENÜÑ OĞLI BAMSI BEYREK BOYI	116—153
ḲAZAN BİG OĞLI URUZ BİGÜÑ ṬUTSAḲ OLDUĞI BOY	153—167
DUḪA ḲOCA OĞLI DELÜ DUMRUL BOYI	177—184
ḲAÑLI ḲOCA OĞLI ḲAN ṬURALI BOYI	184—199
ḲAŻILIḲ ḲOCA OĞLI YİGENEK BOYI	199—206
BASAṬ DEPEGÖZİ ÖLDÜRDÜGİ BOY	206—215
BEGİL OĞLI EMRENÜÑ BOYI	216—225
UŞUN ḲOCA OĞLI SEGREK BOYI	225—233
SALUR ḲAZAN ṬUTSAḲ OLUP OĞLI URUZ ÇIḲARDUĞI BOY	234—243
İÇ OĞUZA ṬAŞ OĞUZ ʿĀŞİ OLUP BEYREK ÖLDÜGİ BOY	243—251

FAKSİMİLE

251 sahife

	Sağ baştan
DRESDEN NÜSHASI (D)	1—154 (1—304)
VATİKAN NÜSHASI (V) [*Dresden nüshasından sonra*]	2— 97 (2— 99)

DÜZELTMELER

Lûtfen şu düzeltmeleri, kitabı okumağa başlamadan yapınız:

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
1—18	*karşılaşılmaktadır*	*karşılaşılmamaktadır*
7—33, 35	*Büre*	*Püre*
8— 3,5,6,8,17	*Büre*	*Püre*
8— 6, 21	*Bicen*	*Piçen*
20—16,20,23	*Tumanın*	*Tomanın*
23—17	*Butünü*	*Bütünü*
24—16, 19	*Büre*	*Püre*
24—16, 19	*Bicen*	*Piçen*
34—21	*destanın*	*destanının*
62—34	*Kotkut*	*Korkut*
62—35	*incelenmiştir*	*incelemiştir*
63—25	*hedisesine*	*hadisesine*
64— 3	*Korku*	*Korkut*
73— 8	*Ḳorkut*	*Ḳorḳut*
74— 8, 26	*yetiridür*	*yetüridür*
74—10	*kalmasa*	*ḳalmasa*
74—29	3	2-3 *devletsüz*]V_7 *devletsüzler*‖3
74—36	*toğunca*	*ṭoğunca*
75— 1	*dahı*	*daḥı*
75—36,38	*solpdur*	*ṣolpdur*
75—36	*solduran*	*ṣolduran*
75—37	*tayağıdur*	*ṭayağıdur*
77—29	*sağrısın*	*ṣağrısın*
78— 4, 22	*yaḥnısından*	*yaḥnısından*
78—27	*yaḥnısı ḳoñ*	*yaḥnısı ḳoñ*|*yaḥnısından*] D_9 *yaḥnısından*
78—29	*kızı*	*ḳızı*
78—33	*soylamış*	*ṣoylamış*
79—23	*ḳiçe*	*kiçe*
79—23	*yaḥnısından*	*yaḥnısından*
79—28	*turuñ*	*ṭuruñ*
79—37	3	3 *yaḥnısından*] D_3 V_7 *yaḥnısından* |
80— 3	*yaḥnısından*	*yaḥnısından*
80—25	8	7 *yaḥnısından*] D_7 V_9 *yaḥnısından* ‖ 8
81— 2,3,9,10,17	*gibi*	*kibi*
81—14, 32	*büyür*	*böyür*
81—19	*ṭamaşaya*	*tamaşaya*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
81—34	*biğleri*	*bigleri*
82—11	*tayaḳ*	*ṭayaḳ*
82—25	*rugı*	*ruğı*
83—16 - 17	*ʿizzeṭümüz*	*ʿizzetümüz*
83—25	*oğayılda*	*ağayılda*
83—29	*çıkdı*	*çıḳdı*
84— 2	*Tağdan*	*Ṭağdan*
85— 2	*ṣalkum*	*ṣalḳum*
86— 1	*ḳalkup*	*ḳalḳup*
87— 6, 6	*gibi*	*kibi*
87—37	*ḳurban*]V$_7$ *ḳurban* ||	||
87—37	*zārılık*	*zārılıḳ*
88— 1	*bugün*	*bu gün*
88— 6	*Baksa*	*Baḳsa*
88— 6	*derenin*	*derenüñ*
88— 7	*çıkar*	*çıḳar*
88—29	*yıkılmış*	*yıḳılmış*
88—30	*kovardı*	*ḳovardı*
88—31	*ḥızır*	*ḥıżır*
89—37	*ḳażılık*	*ḳażılıḳ*
89—13	*kaç*	*ḳaç*
90— 4	*suç*	*ṣuç*
90—16	*sapa*	*ṣapa*
90—33	*sağ*	*ṣağ*
92—26	*soñra*	*ṣoñra*
94—28	*bugaç*	*buğaç*
95—16	*içerlerler-idi*	*içerler-idi*
95—22	*uçmak*	*uçmaḳ*
96—13	*çıkdı*	*çıḳdı*
96—15	*saçlu*	*ṣaçlu*
97—15	*gibi*	*kibi*
98—36	*okuñ*	*oḳuñ*
98—38,39	*ḳaraçuk*	*ḳaraçuḳ*
99— 7	*basdı*	*baṣdı*
99— 9	*yok-mıdur*	*yoḳ-mıdur*
99—17	*gibi*	*kibi*
99—39,40	*leşḳer*	*leşker*
101— 1	*Su*	*Ṣu*
101— 7	*boṣtanuñ*	*bostanuñ*
101—19	*gibi*	*kibi*
102—22	*tutan*	*ṭutan*
102—30	*ḳorkuduban*	*ḳorḳuduban*
103— 3	*çakmaḳlu*	*çaḳmaḳlu*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
103— 6	*Kara*	*Ḳara*
104—21	*tağarcuğı*	*ṭağarcuğı*
104—28	*okuñ*	*oḳuñ*
104—36	*ḥazır*	*ḥażır*
105—40	*arada habs*	*evde ḥabs*
106— 4	*Meliḳden*	*Melikden*
106—10	*sağraḳ*	*ṣağraḳ*
107— 1, 23	*ḥabisden*	*ḥabısdan*
107— 3	*kırḳ*	*ḳırḳ*
107— 4	*iletün*	*iletüñ*
107— 5	*sağrak*	*ṣağraḳ*
107—11	*sala-y-idüm*	*ṣala-y-idüm*
107—19	*sağrağın*	*ṣağrağın*
108— 2	*zārılık*	*zārılıḳ*
108—14	*gibi*	*kibi*
108—28	*kadın*	*ḳadın*
108—34	*ḳırk*	*ḳırḳ*
109— 2	*Hasan-ile Hüseynüñ*	*Ḥasan-ile Ḥüseynüñ*
109—30	]V	V
110— 1, 1	*gibi*	*kibi*
110—14	*ḥarçlıḳ*	*ḥarclıḳ*
110—25	*savaşmadın uruşmadın*	*ṣavaşmadın urışmadın*
110—29	*kalmayup*	*ḳalmayup*
111—38	*kızını*	*ḳızını*
112—15	*Oğuzun*	*Oğuzuñ*
112—15	*taḫsin*	*taḥsin*
112—38	*turduran*	*ṭurduran*
114— 3, 26	*rik'at*	*rek'at*
114— 9, 29	*top*	*ṭop*
114—23, 40	*saldı*	*ṣaldı*
114—29	*kopdı*	*ḳopdı*
115—36	*kırılmasun*	*ḳırılmasun*
116— 3	*Ġam*	*Ġan*
117—24	*alkışı*	*alḳışı*
117—32	*soñra*	*ṣoñra*
118— 8, 29	*konmışlar-idi*	*ḳonmışlar-idi*
118—18 - 19	*kalasınuñ*	*Ḳalasınuñ*
118—39	*konmışıduḳ*	*ḳonmışıduḳ*
119—10	*Big yigidüñ*	*Yigidüñ*
119—21	*sadağası*	*ṣadağası*
120— 8	*sağ*	*ṣağ*
121— 1	*Ḳalın*	*ḳalın*
121—16	*Tağa*	*Ṭağa*
121—16	*çıkdı*	*çıḳdı*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
123— 8	*kızuñ*	*ḳızuñ*
124— 7	*saḳallu*	*ṣaḳallu*
124—11	*gibi*	*kibi*
125— 5	*Ḫanuñ*	*Ḫanuñ*
125—20	*ṭağuñ*	*ṭağuñı*
126—18	*kere*	*kerre*
126—20	*Haḳ*	*Ḫaḳ*
126—31	*kılıç*	*ḳılıç*
126—37	*sappa*	*ṣappa*
127—18	*ḳulaksuz*	*ḳulaḳsuz*
128—13	*gibi*	*kibi*
128—18	*'ışḳına*	*'işḳına*
128—23	*cak*	*caḳ*
128—24	*katar*	*ḳatar*
128—27,39	*soñra*	*ṣoñra*
129— 6	*'ışḳına*	*'işkına*
129— 6	*Ḳorkut*	*Ḳorḳut*
129—18, 39, 39	*soñra*	*ṣoñra*
130—16	*gözinüñ*	*gözinüñ*
130—17	*gibi*	*kibi*
130—17, 38	*sıḳlayubanı*	*ṣıḳlayubanı*
130—28	*kılıcın*	*ḳılıcın*
130—37	*tartdı*	*ṭartdı*
131— 3	*gibi*	*kibi*
131—11	*yasduḳda*	*yaṣduḳda*
132— 5	*bırakdı*	*bıraḳdı*
132—12	*gibi*	*kibi*
132—19	*soñra*	*ṣoñra*
133— 3	*umut*	*umud*
133—23, 24, 26	*sorar*	*ṣorar*
133—33	*ḳāfirlerüñ*	*kāfirlerüñ*
133—39	*kara*	*ḳara*
133—26	*kız karındaşum*	*ḳız ḳarındaşum*
134—10	*sorar*	*ṣorar*
134—15	*gibi*	*kibi*
135— 8	*biḳir*	*bikir*
135—13	*yıldır*	*yıldur*
135—20, 21	*gibi*	*kibi*
137—20	*taşı*	*ṭaşı*
138— 2	*yıldır*	*yıldur*
139— 5,11,14	*sorar*	*ṣorar*
139—14	*sularını*	*ṣularını*
139—33	*katar*	*ḳatar*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
140— 2	*sorar*	*ṣorar*
140— 7	*tağdan*	*ṭağdan*
141—33	*kolına*	*ḳolına*
142— 2	*gibi*	*kibi*
142—16	*kaluñ*	*ḳaluñ*
142—35	*olacak*	*olacaḳ*
143—21	*'ışḳuñuza*	*'işḳuñuza*
143—33	*ufalanduğına*	*ufanduğına*
144—23	*Oḳcuğazın*	*Oḳçuğazın*
144—35	*komışsın*	*ḳomışsın*
145—11,28,28	*soñra*	*ṣoñra*
145—13	*Haḳluya*	*Ḥaḳluya*
146—21	*gibi*	*kibi*
146—24	*otursın*	*otursun*
146—26	*ḳısırça*	*ḳışırça]*
146—39,39	*ḳas*	*ḳaş*
147—20	*bilür-idük?*	*bilür-idük*
147—22	*soñra*	*ṣoñra*
147—25,33	*yok*	*yoḳ*
148—12, 31, 36	*gibi*	*kibi*
148—20	*yaşun*	*yaşuñ*
148—28	*kalmayup*	*ḳalmayup*
150—17	*Sovuḳ sovuḳ*	*Ṣovuḳ ṣovuḳ*
150—29	*kurımış*	*ḳurımış*
150—30	*karımış*	*ḳarımış*
151—36	*kurbanlar*	*ḳurbanlar*
152— 7	*rik'at*	*rek'at*
152—13	*Budak*	*Budaḳ*
152—28	*sıyırıp*	*ṣıyırıp*
153—34	*soñ*	*ṣoñ*
154—23	*koñur*	*ḳoñur*
154—24, 24	*kara*	*ḳara*
154—29	*kurılmış*	*ḳurılmış*
156—20	*soñra*	*ṣoñra*
156—21	*karularuñ*	*ḳarularuñ*
157—33	*koñur*	*ḳoñur*
157—34	*koñuz*	*ḳoñuz*
158—25	*ṣaḳlar*	*saḳlar*
158—28, 37	*saḳlar*	*ṣaḳlar*
159— 9	*ṣaḳlar*	*saḳlar*
159—12	*ḳelime*	*kelime*
159—34	*k.*	*ḳ.*
159—35	*kalḳubanı*	*ḳalḳubanı*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
160—24	*sudan*	*ṣudan*
160—24	*rikʿat*	*rekʿat*
170—17	*Ağa yılda*	*Ağayılda*
180—25	*ʿizetlü*	*ʿizzetlü*
184— 6	*köñlinde* [12] *sin*	*köñlinde*[12]*sin*
184—13	*ikimizüñ*	*ikimüzüñ*
193—35	*yigit*	9 *yigit*
194—19	*Yer*	*Yir*
212—24	*sıçrayup*	*ṣıçrayup*
213— 7	*Basat*	*Basaṭ*
215—34	‖	]
215—34	13	‖ 13
218—19	*ardundan*	*ardından*
223—26	*Tekür*	*tekür*
235—15	*Teküre*	*teküre*
247— 3	*yigit*	*yigid*

ÖN SÖZ

Türk dilinin en güzel ve en dikkate değer eserlerinden biri olan Dede Korkut Kitabı bir buçuk asra yakın bir zamandan beri bilinmektedir. Eserin varlığı Dresden nüshasının geçen asrın başında ortaya çıkarılması ile anlaşılmış, asrın sonlarından itibaren de bu destanî Oğuz hikâyeleri mecmuası devamlı bir inceleme ve araştırma konusu ola gelmiştir. Esere karşı duyulan ilgi metnin tam olarak yapılan neşirlerinden sonra büsbütün artmış, bilhassa yeni harflerle yapılan neşrinden sonra çok genişlemiş ve kuvvetlenmiştir. Bugün Türk dili, Türk edebiyatı ve Türk kültürü bakımından Dede Korkut Kitabı sık sık ele alınarak ardı arkası kesilmeyen incelemelere konu olmakta, kendisine karşı duyulan geniş ve kuvvetli ilgi canlılığını muhafaza edip gitmekte ve eserin eldeki neşirleri artık ihtiyacı tam olarak karşılayamaz bir hâle gelmiş bulunmaktadır.

Dede Korkut Kitabı bugüne kadar bütün olarak iki defa neşredilmiştir. Bunlardan biri 1916 'da Kilisli Rif'at tarafından arap harfleri ile yapılan neşir olup aşağı yukarı bir nakilden ibarettir. İkincisi 1938 'de Orhan Şaik Gökyay tarafından yapılan neşirdir. Her iki neşir de Dede Korkut Kitabının asıl nüshasına değil, o nüshanın bozuk bir kopyasına dayanmaktadır. Asıl nüshaya dayanmamakla beraber Orhan Şaik Gökyay neşri başarılı bir ilk okuyuş olarak eseri ilk defa iyi bir şekilde ortaya koymuş ve uzun zaman ihtiyacı karşılayarak son zamanlara kadar bu sahanın başlıca eseri olmak şeref ve değerini taşımıştır.

Fakat Orhan Şaik Gökyay 'ın Dede Korkut neşri de bütün değerine rağmen bu yolda her türlü ilmî ihtiyacı karşılayacak bir neşir olmaktan uzaktır. Onun için Dede Korkut Kitabının, her şeyden önce, asıl nüshaya dayanan tam ilmî bir neşrini ortaya koyarak mevcut boşluğu doldurmak bu sahadaki çalışmalar için çoktan beri kendisini hissettiren bir zaruretti. İşte biz bu boşluğu doldurmak ve bu zarureti karşılamak için Dede Korkut Kitabı üzerinde çalışmağa başladık.

Maksadımız, üzerinde yapılacak çeşitli araştırma ve incelemeler için sağlam bir zemin meydana getirmek üzere Dede Korkut Kitabını metni, lügatçesi, dili ve açıklamaları ile ilmî bir şekilde ortaya koymaktı. Çalışmalarımız bir hayli ilerlemişken iyi bir tesadüfle eserin Vatikan'da ikinci bir nüshası bulundu. O nüshadan da faydalanarak çalışmalarımıza devam ettik. Bu çalışmaların bir kısmını 1953 'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine doktora tezi olarak verdik. Doktora tezimiz bir giriş bölümünü, Dede Korkut metninin edisiyon kritiğini ve hazırladığımız indeksin birinci kısmını içine almakta idi. Böylece tezimiz Dede Korkut Kitabının ilk ilmî metnini ortaya koymuş oluyordu. Biz Dede Korkut üzerindeki çalışmalarımıza bu tezi verdikten sonra da devam ettik. Giriş kısmını yeni bilgiler ekleyerek genişlettik, tezdekinden daha mütekâmil bir metin meydana getirdik, tezde neşredilmesi hemen hemen imkânsız bir genişlikte olan indeksi yeni baştan ayrı bir şekilde tertip ettik ve tamamladık, eserin gramerini yazdık, gerekli açıklamaları içine alan notlar kısmını ekledik, böylece bugün birinci cildini sunduğumuz Dede Korkut Kitabı adlı iki ciltlik eser ortaya çıkmış oldu. Çalışmalarımızın son neticesi olarak ortaya koyduğumuz bu eserin yanında doktora tezimiz ve ondaki Dede Korkut metni artık bir merhale olarak kalmıştır.

Dede Korkut Kitabının bugün sunduğumuz bu birinci cildi giriş, metin ve faksimile bölümlerini içine almaktadır. Bundan sonra çıkacak olan ikinci cildi ise indeks, gramer ve notlar bölümlerini ihtiva edecektir.

Bu birinci cildin giriş bölümünde Dede Korkut Kitabını aydınlatacak başlıca meselelere temas edilmiş ve eserle ilgili bilgiler derli toplu bir şekilde verilmeğe çalışılmıştır.

Metin bölümünde Dede Korkut Kitabının edisiyon kritiği verilmiştir. Metni ortaya korken Dresden nüshası esas alınmış, Vatikan nüshası da yardımcı nüsha olarak kullanılmıştır. Metin esas olarak Dresden nüshasının sahife ve satır numaralarına göre tesbit edilmiş, Vatikan nüshasının sahife ve satır numaraları da yerli yerine konmuştur. Gerek metnin, gerek nüsha farklarının yanına konan numaralar Dresden (D) ve Vatikan (V) nüshalarının sahife numaralarıdır. Bunlardan D nüshasının sahife numa-

raları, tabiî, metin içindeki 1. satırların hizasına konmuş, V nüshasının sahife başları ise metin içine ve V sahife numaraları hizasına konmuş olan dik çizgilerle işaretlenmiştir. Metin içindeki numaralar Dresden nüshasının satır numaralarıdır ve nüshanın her sahifesi 13 satır olduğu için hep 1 'den 13 'e kadar devam edip gitmektedir. Nüsha farkları da bu esasa, yani 13 satırlık Dresden nüshası sahifelerine göre tertip edilmiştir. Böylece 13 satırlık gruplara ayrılan nüsha farklarında sahife başlarından başka bir de hikâye başlıklarının bulunduğu yerlerde satır başı yapılmıştır. Dresden nüshasında olmayıp da metne Vatikan nüshasından veya karşılaştırma yolu ile dışarıdan alınan kelimeler metin içinde italik harflerle dizilmiştir. Ayrı olması gereken, fakat asıl metinde bitişik yazılan unsurların ve *y* yardımcı sesi ile bağlanan kelimelerin arasına çizgi konmuştur. Metin içinde noktalama işaretlerinden mümkün olduğu kadar kaçınılmış, manzum parçalara bu işaretler hiç konmamış, mensur kısımlarda ise ancak kesin zaruret bulunan yerlere işaret konmuş, destanî anlatışın akışı göz önüne alınarak normal bir noktalamadan daima kaçınılmıştır. Metinde tatbik edilen transkripsiyon sistemi Türk ilmî transkripsiyon alfabesidir. Yalnız, bu alfabede hep *ġ* ile gösterilen, fakat aslında başka başka harflerle karşılanması gereken iki ses metnimizde birbirinden ayrılarak *gı* sesi *ġ* ile, *ğı* sesi ise *ğ* ile gösterilmiştir. Tabiî, bu *ğ* 'nın İstanbul Türkçesinde bugün artık çok yumuşamış bulunan hafif *ğ* sesi olmayıp, Doğu Anadolu ağızlarındaki koyu *ğ* sesi olduğu unutulmamalıdır. Metnimizdeki *ḳ*, *k* ve *ġ*, *g* farklarına, bilhassa yabancı kelimelerde çok dikkat edilmeli, bu hususta bugünkü millî alfabemizin tesirinde kalmak dalgınlığına düşülmemelidir. Tertip hataları dışında *ḳ* 'nın daima *ka*, *k* 'nin daima *ke*; *ġ* 'nın daima *gı*, *g* 'nin daima *ge* olduğu hatırdan çıkarılmamalı, meselâ *bazirgan* şeklinde yazılan kelimenin *bazirgân*, *karvan* şeklinde yazılan kelimenin *kârvan* şeklinde okunması gerektiği unutulmamalıdır. Metnimizde Türkçe kelimelerde olduğu gibi yabancı kelimelerde de konsonantların transkripsiyonu imlâyı gösterecek şekilde tam olarak yapılmıştır. Yabancı kelimelerin vokalleri ise bu kelimelerin asıllarına göre değil, türkçeleşme dereceleri göz önüne alınarak söylenişlerine göre işaretlenmiştir. Bu arada uzun vokal işareti aslında uzun olan bütün vokallere değil, yalnız metnin Türkçesindeki söylenişi uzun

olan vokallere konmuştur. Yabancı kelimelerin Türkçenin vokal uyumuna uyarak değişen vokalleri de aynı şekilde Türkçedeki söylenişlerine göre işaretlenmiştir. Bu çeşit kelimelerin vokal bakımından aslî şekilleri indekste ayrıca gösterilecektir.

Kitabın faksimile kısmı ise eserin her iki nüshasının da faksimilesini içine almaktadır. Dresden nüshasının faksimilesinde, çok yer tutmasın diye, metnin iki sahifesi bir sahifeye sığdırılmış, yani asıl nüshanın sahifeleri küçültülmüştür. Bu yüzden nüshanın elimizdeki fotokopisinin okunuşundaki rahatlık ve kolaylığın faksimilede biraz kaybolduğunu kabul etmek lâzımdır. Dresden nüshasının aslında sahifeleri çerçevelidir. Metnin etrafını saran bu tek çizgili çerçeveler bazı yerlerde metne bitişmiş durumdadır. Klişenin yapıldığı basımevine verilen elimizdeki fotoğraflarda da bu böyledir. Fakat her nedense klişeler yapılırken bu çizgiler çıkarılmış ve metin çerçevesiz olarak basılmıştır. Yalnız, bu çerçeveleri çıkarma işi çok titizlikle yapılmış olacak ki metne hemen hemen hiç zarar vermemiştir. Sahifelerin birbirini takibi bakımından da Dresden nüshası faksimilesi güzel tertip edilmemiştir. Baş tarafı içe konan sahifelerin başı dışa, baş tarafı dışa konan sahifelerin başı içe doğru konsa idi daha güzel olurdu. Faksimileler haberimiz olmadan basılıp elimize geçtiği zaman Dresden nüshasında asıl metnin sahifelerine numara konulmadığını, yalnız faksimile sahifelerinin numaralandığını gördük. Asıl metnin sahife numaraları, kırılmış ve harmanı yapılmış olan formalar açılıp yeniden baskıya verilmek suretiyle ancak sonradan konabilmiştir. Her iki nüshanın faksimilesine müşterek ve yürüyen bir sahife numarası da konmamıştır ve Dresden nüshasından sonra Vatikan nüshası faksimilesi yeniden 2 numara ile başlamaktadır. Daha doğrusu, Vatikan nüshası faksimilesindeki numaralar asıl nüshanın tarafımızdan konan ve kullanılan sahife numaraları olup faksimilenin Dresden nüshasından sonra devam etmesi gereken sahife numaraları konmamıştır. Faksimilenin, aslında belki pek önemli olmayan bütün bu kusurlarına sebep bu kitabın baskısının bizi basımevinden çok uzakta tutan bir askerlik devresine rastlamasıdır.

Umumiyetle bu kitabın baskısı bizim için müsait olmayan şartlar altında geçmiştir. İlk iki bölümdeki tertip hatalarının umduğumuzdan çok olmasının bir sebebi de belki budur. Fakat

bizim gözümüzden kaçan yanlışlar, daha çok, metnin hemen hemen ezberimizde olmasından ileri gelmiştir denilebilir. Tashihleri kendisi tek başına yaptıkça insanın hafızanın dikkati zayıflatan bu oyunundan kurtulmasına imkân yoktur. Yine de, kitabımızda kalmış olan tertip hatalarından mânâyı bozabilecek olanlar bir iki taneden fazla değildir. Gerisi hemen hemen hep harf değişikliklerinden ibaret olup bunların da büyük bir kısmını *k̲*, *s̲*, *t̲* harflerinin noktalarının konmaması ve bu gibi konsonant işareti yanlışları teşkil etmektedir. Mânâyı bozmamakla beraber bütün bu yanlışların düzeltilmesi dil bakımından önemlidir. Daha çok noktaların ve bu gibi küçük işaretlerin konması şeklinde olan bu düzeltmeler şekil bakımından da metni bozmaz. Onun için bu düzeltmelerin baş tarafa koyduğumuz düzeltmeler cetveline göre, eser okunmağa başlanmadan yapılmasını bir kerre daha rica edeceğiz.

Son olarak, bu kitabın hazırlanmasında ve basılmasında hocalarımızdan ve dostlarımızdan gördüğümüz ilgi, teşvik ve yardımları belirtmek isteriz. Bizi Dede Korkut Kitabı üzerinde çalışmağa sevkeden ve çalışmalarımızda daima yol gösterici yardımlarını gördüğümüz hocamız Prof. Dr. R. Rahmeti Arat'a, kendisi neşretmeği düşünürken elindeki Dede Korkut fotoğraflarını seve seve bize vermek lûtfunda bulunan ve Dede Korkut'un içine girdiği Azeri sahasındaki geniş bilgisinden devamlı olarak faydalandığımız hocamız Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu'ya, Rossi'nin İtalyanca eserinin bizim için geniş bir hülâsasını çıkarmak lûtfunda bulunan dostumuz Dr. Janos Eckmann'a, Dede Korkut ile ilgili Rusça makalelerin bize tercümelerini yapan ve metnin provalarını asıl nüsha ile karşılaştırırken yardımda bulunan arkadaşımız Rasime Uygun'a, eseri hazırlarken bize teknik hususlarda yardım eden talebemiz Süheylâ Özbek'e ayrı ayrı büyük teşekkür borcumuz vardır. Eserin basılması hususunda unutulmaz ilgi ve yardımlarını gördüğümüz, Dil Kurumunun çok çalışkan, bilgin ve üstad Genel Yazmanı Agâh Sırrı Levend'e nasıl teşekkür edeceğimizi bilemiyoruz. Eserin basımında yakın ilgi ve yardımlarından çok faydalandığımız, Türk Tarih Kurumu Basımevinin değerli ve anlayışlı İşletme Şefi Suad Tek'er'e olan teşekkür borcumuzu da ödemeden geçemeyiz.

Dr. Muharrem Ergin